

Foto: Bas Bierhof

Foto: Bas Bierhof

Foto: Corrie Hoorweg

Liesje 148 van Gerard Koekkoek en Zwaanheuvel Tonny 20051 van Cees Brouwer zijn de dagkampioenen 2018.

De Gerard Bos-bokaal voor beste voorruier-aanhechting was voor Nooro's Roza 24.

Toggenburger en Witte geiten namen het tegen elkaar op bij de eigenaarsgroepen.

NATIONAAL Geiten Event 2018

Fraaie dieren, zeker voor het moment

Fraaie dieren waren er, zo vonden de keurmeesters van de aanwezige geiten op de certificaatwaardige Landelijke Geitenkeuring. Deze vond net als in 2016 plaats tijdens het twejaarlijkse Nationaal Geiten Event in Zwolle. Het werd een geslaagde dag.

Hanno Dijkhorst, Henk Bierhof, Renske Ponne-de Vries, Herman Hoekstra, Jan Lanting

Foto: Corrie Hoorweg

Het Boergeitenras gaat elk jaar een stukje vooruit.

De catalogus meldde de aanwezigheid van 274 geiten. Alle acht rassen – Wit, Toggenburger, Bont, Boergeit, Nubisch, Melkgeiten, Landgeiten en Angora-geiten, in volgorde van aantallen – brachten mooie dieren voor. Dat op zich was al een prestatie, één die de fokkers kan worden toegeschreven. Want zo laat in het seizoen, wetende dat veel melkgeiten al sinds het begin van het jaar in productie zijn, zagen de juryleden toch veel dieren in goede conditie. Een volgende verdienste komt op het conto van de organisatie. De keuring was goed geregeld, de dag verliep vloeiend en het tijdschema werd gehaald. Zo beleefden de geitenfokkers een prettige dag en kon ook het publiek dat rijndik rond de ring stond, optimaal genieten.

Vorm van de dag

Keurmeesters voor de NOG-erkende rassen waren Hoekstra en Van Rheen (Wit), De Jong en Lanting (Toggenburger), Ponne-de Vries en Van der Paauw (Bont en die laatste ook Melkgeit), Van der Meer en Van der Wal (Nubisch), Bierhof en Van de Bunt (Boergeit) en Van Herwerden (Melkgeit). Zij zagen dieren van goede kwaliteit aan zich voorbij trekken, van jong tot oud.

Zo lieten de beste Witte lammeren opvallend veel ontwikkeling, type en hardheid zien en was de uniformiteit in type tot de laagst geplaatste lammeren zeer hoog. De keurmeesters spraken over Boergeitlammeren van goed type en met veel ronding, de Bonte geiten waren luxe en enkele bleken zeer goed beenwerk te bezitten, de beste Toggenburger lammeren hadden veel rasuitstraling

en hard beenwerk en daar was veel uniformiteit te zien en bij de Nubische lammeren liepen zeer aansprekende dieren met soms veel rek. Het is altijd leuk om te merken dat fokkers graag de ontwikkeling van hun dieren in de loop der jaren willen volgen. Mooi detail is dat bij de Boergeit-overlopers Cleo B16 en Rasha van de Stema aanwezig waren, dat zij elkaar als lam op het vorige Event in 2016 ook al bestreden, én dat de uitslag toen precies hetzelfde was: Cleo werd kampioen overloper en Rasha reservekampioen.

De rubrieken met geiten vormden soms een wisselend beeld, maar werden door de keurmeesters ook geprezen. Zo liet Bierhof weten: "Als je al dit moois ziet kun je geen andere conclusie trekken dan dat de Fokcommissie Boergeiten en haar leden zeer zeker op de goede weg zijn. Het ras gaat elk jaar weer een stukje vooruit. Laten we hopen dat dit doorzet, zodat de Boergeiten in Nederland internationale bekendheid gaan genieten." Hoekstra kon geiten op kop plaatsen die "een fraaie combinatie van type, ontwikkeling en functionele onderdelen lieten zien". De vorm van de dag gaf meerdere keren de doorslag." De beste Bonte dieren lieten veel melkopdruk zien. Bij de Melkgeiten kwamen in type iets verschillende dieren voorbij, maar met beste uiers. De oudere Nubische geiten lieten goed type en beenwerk zien. Royaal ontwikkelde geiten en knappe uiers werden gezien bij de Toggenburger geiten.

Prijzen

Het beeld waarbij alle eigenaarsgroepen opgesteld staan was dit jaar wat minder kleurrijk. Een aantal Witte en Toggenburger dieren ging de strijd aan. Uiteindelijk bleken de Witte geiten van Huib Noordermeer de mooiste groep te vormen. Noordermeer mocht ook de prijs voor mooiste voorruier in ontvangst nemen. Deze prijs kwam zijn Nooro's Roza 24 toe. Toen er om het dagkampioenschap werd gestreden, was het vol rond de keuringsring.

Voor Gerard Koekkoek uit Lemelerveld leek het een herhaling van twee jaar terug: Toen won hij ook op deze plek met een lam. Dit keer was het zijn rastypische Melkgeitlam Liesje 148 die het 'Dagkampioenschap Lam' binnenhaalde. Bij de melkgeiten was het dit jaar een fraai typisch Bont dier met een bijzonder mooi uier en best beenwerk dat de kampioenssjerp omgehangen kreeg. Zwaanheuvel

Elk jaar een stukje vooruit

Tonny 20051 wist niet alleen haar eigenaar Cees Brouwer uit Boijl heel blij te maken met het 'Dagkampioenschap Melkgeit', maar ook haar fokker Martijn van Leeuwen, én de voorzitter van de Fokcommissie Bonte geiten. "Het werd ook wel tijd dat er weer een Bonte zou winnen", aldus Johan Holtrop.

Landgeit bracht kleur

Voor de twaalf aanwezige Landgeiten, die als meest oorspronkelijke landgeitenras van de lage landen zeker een plek verdienen op het Geiten Event, werd een proefkeuring gehouden. Daar bleek dat de doelstelling van de Nederlandse Landgeitenfokkers een andere is dan die van de binnen de NOG erkende rassen. Hanno Dijkhorst legt uit: "Wij streven juist een oorspronkelijk type na, en diversiteit binnen de populatie is wenselijk. Dus het fokken is meer gericht op behoud en genetische diversiteit. Keuringen zijn er voor opname in het stamboek en minder gericht op het aanwijzen van een kampioen." De Landgeitenfokkers hebben een goed beeld gegeven van dit robuuste geitenras. Ze brachten ook veel diversiteit in kleur mee, wat direct opvalt tussen de andere geitenrassen die veel meer eenheid in kleur laten zien.

De complete uitslag en meer foto's zijn te vinden op www.stichtinglandelijkegeitenkeuring.nl en www.geiten.org

Foto: Bas Bierhof

De Landgeiten brachten wat kleur in de ring met hun proefkeuring.

Het Nationaal Geiten Event 2018 werd gekenmerkt door een bomvol programma en talrijke enthousiaste bezoekers en standhouders. We stippen enkele hoogtepunten aan.

Sietse van der Wal (voorzitter NOG) opent het event, terwijl de campagne Ontdek de geit, die na zijn woorden glanceerd werd, al volop in beeld is.

Foto: Wilma Wolters

Er waren ook geitensnuisterijen te koop, zoals in deze prachtige kraam van De Mèkkerstee.

Foto: Wilma Wolters

Nagenieten

Op de website www.geitenevent.nl kun je een 4,5 minuut durende video bekijken van het Event. Om nog even na te genieten!

Het symposium vond plaats midden op de beursvloer.

Foto: Wilma Wolters

Bomvol enthousiasme

Om half 11 opende de voorzitter van de Nederlandse Organisatie voor de Geitenfokkerij Sietse van der Wal op het podium tussen de beursstands het Nationaal Geiten Event. Van der Wal gaf aan dat hij het event ziet als het ultieme platform voor hobbygeitenhouders en bedrijfsmatige geitenhouders om elkaar te ontmoeten. Op zijn beurt gaf Jos Tolboom (voorzitter LTO Melkgeitenhouderij) in zijn openingswoord aan dat er aandacht moet zijn voor nog een partij: de burger. Die kijkt steeds meer mee, en Tolboom zou die partij graag van feiten en waarheden voorzien. Geitenhouder Gerrit Verhoeven liet daarop direct het antwoord van de sector zien. Hij gaf het startschot voor de campagne Ontdek de geit (in Geitenhouderij 2 van 2018 is daarover geschreven). Geitenhouders konden zich via een QR-code direct inschrijven voor deze campagne die burgers meer over geiten en over de sector vertelt. Verhoeven vertelde dat uit onderzoek blijkt dat 65 procent van de consumenten nooit geitenzuivel eet of drinkt. In een filmpje dat werd getoond zeiden supermarktbezoekers dat ze geen idee hadden dat er naast geitenkaas ook yoghurt en kwark van geitenmelk gemaakt wordt.

Verhoeven: "De oplossing is om ons verhaal te vertellen. We willen burgers bereiken via de website www.ontdekdegeit.nl, social media, open dagen, Facebook, Instagram en Twitter." Op de site zijn onder andere recepten met geitenproducten, nieuws over open dagen en een lijstje met meest gestelde vragen over geiten te vinden. Verhoeven riep zijn collega's op zich massaal in te schrijven, want er is hulp nodig bij het vullen van de site en iedereen mag daarbij helpen.

Werken aan uitdagingen

Naast het vergroten van de bekendheid van geitenzuivel, is het communiceren over de uitdagingen waar de sector hard aan werkt een andere aanleiding voor Ontdek de geit. Denk aan vragen rondom de uitkomsten van het onderzoek 'Veelhouderij en Gezondheid Omwonenden' (VGO) van het RIVM en de zorg rondom bokjes. Verhoeven: "Deze onderwerpen maken het extra belangrijk om als sector eenduidig en transparant te communiceren. We willen laten zien hoe we aan deze uitdagingen werken."

Het VGO-onderzoek kwam nog nader aan bod op deze dag. Hoogleraar aan de Universiteit Utrecht Dick Heederik vertelde dat er ten

opzichte van een jaar geleden achter de schermen veel is gebeurd. "Diverse vervolgonderzoeken zijn aanbesteed en financiering is gevonden." In een literatuurstudie zijn vele bacteriën gevonden die theoretisch op de mens kunnen overspringen uit een geit of uit composterende mest. In vervolgonderzoek gaat men nu kijken welke van die bacteriën daadwerkelijk worden aangetroffen en of die dan te traceren zijn tot geitenhouderijen. Ook wordt met een enquête die binnenkort uitgaat bekeken of er factoren op geitenbedrijven zijn die maken dat er longontsteking in de omgeving optreedt. "Niet bij elk geitenbedrijf wordt namelijk meer longontsteking gevonden", zei Heederik. "Tussen de microflora rondom geitenhouderijen zit af en toe een kwaadwillende en die gaan we nu zoeken." Resultaten van deze onderzoeken mogen we over maximaal drie jaar verwachten. "Maar wellicht al over een half jaar", aldus Heederik.

Gezonde geiten

Het thema van het symposium dat LTO verzorgde was Gezonde geitenhouderij. Niet alleen tijdens het symposium, maar ook in de workshops en zelfs op de expo zagen we

dit thema terug. Bijna direct bij binnenkomst op de expo stond Maria Groot van het RIKILT Wageningen University & Research met haar stalboekjes. Het Stalboekje Geiten is bijna klaar en Groot kon een behoorlijke lijst opstellen van geitenhouders die het boekje graag ontvangen. "Een stalboekje bevat informatie over natuurlijke producten, zoals kruiden, kleimineralen en gisten, die dieren kunnen ondersteunen bij ziekte of helpen gezond te blijven, toegediend als additieven of aanvullende voeders. Het gaat niet om medicatie, dus ze maken zieke dieren niet beter. Ze kunnen een ziekte minder heftig maken of minder lang laten duren, en de geit ondersteunen in specifieke situaties", legde Groot uit. Het boekje behandelt, naast achtergrondinformatie over het houden van geiten, een lijst met zo'n negentig kruiden. Overigens wordt er op dit moment gewerkt aan een kennisbank waarin alle praktijkervaringen en onderzoeksresultaten van kruiden en additieven bij elkaar worden gebracht, veehouderijbreed.

Dit thema paste precies bij de inzet van de Gezondheidsdienst voor Dieren op het event. Die sprak over zowel paratbc als mineralen. Maarten Weber, dierenarts en Europees specialist rundgezondheid bij de GD, met als aandachtsvelden paratbc en salmonellose, stond voor een goed gevulde symposiumzaal. Vanuit zijn ervaring met een strak gestuurd programma in de melkveehouderij schetste hij overeenkomsten en verschillen tussen

rundvee en geiten. Weber benadrukte het belang van paratbc-bestrijding voor het vertrouwen van afnemers van melk en melkproducten. Nederland is een exporterend land en streeft daarbij naar een situatie waarbij gezonde melk en melkproducten afkomstig moeten zijn van gezonde koeien. Dat

De oplossing is: ons verhaal vertellen

zou voor de melkgeitenhouderij niet anders moeten zijn. Op 80 procent van de melkgeitenbedrijven komt paratbc voor en de kennis om de infectiedruk te verlagen is aanwezig. Anders dan in de rundveehouderij lijkt het risico op overdracht van infectie via biest of melk klein. Omdat in de melkgeitenhouderij op grote schaal wordt gevaccineerd, is onderzocht hoe tegen paratbc gevaccineerde dieren reageren bij bloedonderzoek. Daaruit blijkt dat gevaccineerde dieren die niet aan de verwekker van paratbc worden blootgesteld na ongeveer een halfjaar niet meer seropositief zijn. Een positieve uitslag bij een gevaccineerde geit ouder dan één jaar wijst op een infectie met *Mycobacterium avium* subspecies paratuberculosis, de verwekker van paratbc.

Sander Prins, dierenarts kleine herkauwers bij de GD, hield een workshop 'FIT? Meten is

weten' en vertelde dat je echt moet meten om te weten of er bij geiten sprake is van een mineralenbalans. "Mineralen voeren geeft nog geen garantie dat de geit er iets mee doet. Er gebeurt veel in de pens. Het ene mineraal kan daar het andere verdringen." Om opname en verbruik van mineralen in beeld te krijgen, is het meten ervan in melk en/of bloed aan te raden. Wil je de voorraad van een mineraal in een geit bepalen, dan is een levermonster de aangewezen manier. Een deel van de mineralen wordt namelijk opgeslagen in de lever. "Meet daarom wat er in gaat maar ook wat er uit gaat."

Gezonde opfok

Er was specifiek aandacht voor gezonde lammeren. Ward Arts vertelde over het Goatstart-opfokprogramma van Agrifirm, waarvoor data van veel lammeren werd verzameld. Lammeren worden gewogen op verschillende momenten om zo hun groei en ontwikkeling in kaart te brengen, eventueel bij te sturen, en het juiste speenmoment en dekmoment te kiezen.

Laura Surink van Trouw Nutrition deed met de aanwezigen een kennisquiz waarin zij technische vragen stelde over de geboorte en opfok, en men met a, b of c kon antwoorden. Zelf vond Surink 'Wat moet je doen als je longproblemen hebt?' een van de belangrijkste vragen. Het juiste antwoord op die vraag is: alles nalopen, ook de diarree-gevallen. Surink legt uit: "Vaak zie je dat als de darmen

Door de opzet kon je geen stand missen op de expo.

Foto: Wilma Wolters

Foto: Elvi van Wijk

Geitenhouder Bas Brommer, zijn vrouw en hun drie zonen ondersteunen 'Ontdek de geit'.

worden verwaarloosd, de dieren gemakkelijker longproblemen krijgen. Zie je dat laatste, kijk dan terug naar de eerste drie tot vier weken van je opfok of er veel diarree is geweest. Is dat het geval, dan raad ik je aan om dat aan te pakken.”

Data

Er was veel belangstelling voor Farmdesk, een nieuwe softwaretool die veel verder gaat dan enkel het verzamelen van kengetallen. Jef Aernouts van Farmdesk vertelt: “Met een minimum aan manuele inputs willen we zo veel mogelijk advies geven. Farmdesk bevat drie hoofdmodules: melk, voer en economie. Na een melkophaling krijg je een bericht op je telefoon. Stel dat er iets mis is, het ureum wijkt bijvoorbeeld af, dan krijg je daar een bericht over en kun je in de voermodule het rantsoen herberekenen.” Als je wilt, wordt je voeradviseur hiervan ook op de hoogte gebracht. Ook kan het programma laten zien wat er gebeurt met verschillende economische kengetallen als er aanpassingen in het rantsoen gedaan worden. Via een speciale knop kun je een op een je vraag stellen aan een adviseur naar keuze. Het programma is modulair opgebouwd, dat wil zeggen: hoe meer modules je aanschaft, hoe meer mogelijkheden je hebt binnen het programma. Een module kost 137 euro per halfjaar. De komende drie maanden zullen er voor geïnteresseerde geitenhouders opleidingen georganiseerd worden om te laten zien wat Farmdesk is en hoe je ermee kunt werken. Binnen Farmdesk is een module die je direct online laat linken naar Capripedia. “Handig als je meer wilt weten over een bepaald

onderwerp”, aldus Aernouts. Capripedia is de wikipedia voor de geitensector. Deze kennisdatabank is sinds het Nationaal Geiten Event online en verschaft informatie over allerhande onderwerpen, zoals dierziektes, mineralen, biestmanagement, voedermiddelen, spenen, drachtcontrole. Op dit moment zijn er 98 artikelen te vinden, en er staan nog eens vijftig klaar om binnenkort online te gaan. Toegang tot www.capripedia.com kost een geitenhouder 90 euro per halfjaar. De kennis in Capripedia is verschaft door Lonneke Delhaes (Capralon), Wim Govaerts (Wim Govaerts & Co advies) en Anne-Riet Boerenkamp (Inso-Goat).

Ontwikkeling: werken met data

De laatstgenoemde kwam zelf ook aan het woord tijdens het Geiten Event, in een workshop die werd aangeboden door Fullwood. Met data die ze zelf verzamelde, zette Boerenkamp de bezoekers ertoe aan na te denken over het gebruik van data op hun geitenbedrijven. Gea Bakker-Smit is sectorspecialist Food en Agri bij Rabobank en ook zij liet data zien; Europa verzorgt 14 procent van de 19 miljard kg geitenmelk die wereldwijd wordt geproduceerd, Nederland produceerde in 2017 zo'n 350 miljoen kg melk en groeit komend jaar misschien wel naar 400 miljoen kg; de vraag naar geitenmelk neemt elk jaar met zo'n 5 procent toe. “De toekomst voor

geitenmelk is goed. Als Rabobank vinden we de transitie naar een duurzame landbouw en het creëren van draagvlak belangrijk. In de toekomst wordt dat een meer sturende voorwaarde bij het aanvragen van financiering”, aldus Bakker-Smit.

Verder op de beursvloer

Geitenbelang had de nieuwe selectiebox, de Snelselect, meegenomen naar Zwolle. Volgens Rob van der Geest kan de box duizend geiten per uur aan. “We willen capaciteit draaien met de box. Daarom moet hij minstens de snelste melkstal bij kunnen houden.” De box kent verschillende standen. Met de knop ‘selectielijst’ zal de box alle dieren die in het selectieprogramma vermeld staan om te selecteren, een kant opsturen. Overigens raadt Van der Geest aan om altijd de knop ‘onleesbaar’ in te schakelen als er niet geselecteerd wordt uit een selectielijst. “Dan worden alle dieren met kapotte of missende oormerken geselecteerd.” Packo Fullwood vertelde dat zij het koelsysteem hebben aangepast zodat het nu ook op zonne-energie kan werken. Een voernieuwtje was te horen bij de stand van Agrifirm. Sinds eind september zijn alle rundveeproducten die Bonda produceert VLOG-gecertificeerd. “Ook de vochtige voeders”, vertelde Ward Arts. “Bonda is daarmee de eerste wereldwijd.” VertiLift, zo heet de melkstal die Constructiebedrijf Dedden bouwde. In deze melkstal gaat het hele frame omhoog bij het wisselen van de geiten, zodat de hele stand overzichtelijk te zien is. Zo weet je of alle geiten de stand verlaten hebben. ♪